

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

1 грудня 2005 року

№37 (2731)

Наприкінці вересня наша газета відомляла про створення на базі НТУУ «КПІ» Технополісу «Київська політехніка». А 21 листопада відбулася презентація Технополісу під час засідання круглого столу, що його проводили в нашому університеті учасники робочої групи по проекту Європейського Союзу «Подолання розриву між університетами і бізне-

біотехнологій, матеріалознавства та інформаційних технологій. Діяльність учасників та партнерів проектів здійснюється там у межах холдингової компанії, в управлінні якою беруть участь університети, органи місцевої влади та компанії. Вона назвала складові, що забезпечують розвиток університету на сучасному рівні: посилення адміністративного управління,

такого класу. Його розроблено і створено на базі інноваційного бізнес-середовища Дельфтського технологічного університету (Нідерланди), який він представляє. На думку доктора Мудлера, важливо усвідомити, що трансфер технологій – не разовий захід, а довгострокова співпраця. Хоча 98% початкових досліджень, вважає доктор, не приводять до успішних інновацій, вдалих 2% перебивають усі витрати. Також важливо підготувати фахівців, які знають, як управляти технологіями і при цьому розуміються на бізнесі.

за десять років збільшилися вдвічі. Докладніше – на www.upc.es/ctt та www.upc.edu/cct.

Проректор Таллінського технологічного університету *Андрес Кеєваллік* розповів про створення інфраструктури для навчання студентів і викладачів, щоб ті могли комерціалізувати свої розробки. Цьому сприяє і державна програма, яка передбачає венчурне фінансування. Загальна територія Таллінського університету – 80 га, з них 15 га займає інноваційна інфраструктура – технопарк, яка налічує приблизно 150 компаній і працює, переважно, у сфері інформаційних і біотехнологій. Для його створення було запрошено інвестора з Фінляндії, який мав успішний досвід створення технопарків. В Естонії немає спеціального законодавства щодо інновацій, просто передбачено бюджетне фінансування. Технопарк Таллінського ТУ співпрацює з аналогічними структурами в Фінляндії, відбувається обмін студентами і викладачами, які беруть участь у спільних європейських проектах.

В.С. Стогній, директор департаменту розвитку Мінісвіти і науки України, привітав НТУУ «КПІ»

ще з одним новаторським проектом – створенням Технополісу «Київська політехніка». Він покаржився, що в країні відсутня законодавча база та відповідне фінансування для розвитку високотехнологічних галузей економіки, а приватний капітал більше цікавиться нерухомістю, аніж інноваційними технологіями, яких не розуміє. Він філософськи зауважив, що дорогу здолає той, хто по ній іде, а НТУУ «КПІ» робить перші, але дуже правильні й потрібні для України кроки. Міністерство, зі свого боку, сприятиме вирішенню необхідних питань.

Підсумував результати зустрічі ректор НТУУ «КПІ» академік НАН України *М.З. Згуровський*. Він вважає: щоб розпочати створення моделі

Закінчення на 2-й стор. ➔

Презентація Технополісу «Київська політехніка»

сом» (Joint European Project 2004 «Bridging the gap between University and businesses»). У засіданні брали участь представники технічних університетів Естонії, Іспанії, Нідерландів, Швеції та України, зокрема проф. Роналд Веннерстен і д-р Ольга Кордас (Швеція), д-р Карел Мудлер (Нідерланди), д-р Джордж Сегалас Корал та Марія Євгенія Есбрі (Іспанія), Мадлі Кріспін та Андрес Кеєваллік (Естонія), а також представники Мінісвіти і науки України, НАН України, Солом'янської РДА, бізнесових кіл, науковці та зацікавлені фахівці.

«Інноваційна модель розвитку економіки України потребує створення нових механізмів взаємодії науки, виробництва і бізнесу. НТУУ «КПІ» першим серед ВНЗ та інших організацій України започаткував вищу форму інноваційної структури – технополіс, – повідомив присутнім заступник проректора з наукової роботи *В.А. Барбаш*. Технополіс за територіальною ознакою об'єднує наукові підрозділи університету, вітчизняні та зарубіжні компанії, які працюють у сфері високих технологій, а також організації, що здійснюють забезпечення інноваційної діяльності. Технополіс «Київська політехніка» у своєму складі має бізнес-інкубатор, технопарк, інвестиційні та венчурні фонди та інших суб'єктів бізнесу. Він керуватиметься у своїй роботі чинним законодавством, не претендуючи на пільги, і діятиме з метою інтенсифікації процесів виробництва, виготовлення конкурентоспроможної інноваційної продукції та просування її на внутрішні і зовнішні ринки».

Доктор *Ольга Кордас* (Швеція) поінформувала про діяльність інноваційної структури Королівського технологічного університету у сфері

Ректор НТУУ «КПІ» *М.З. Згуровський* відкриває засідання

створення належної інфраструктури, забезпечення різних джерел фінансування та наукової бази, впровадження культури підприємництва, а також наголосила, що потрібно готувати і залучати до співпраці фахівців, здатних просувати розробки, знаходити партнерів, створювати бізнес-плани, здійснювати ефективну маркетингову політику, та пообіцяла сприяння у навчанні таких спеціалістів із НТУУ «КПІ». Пані *Ольга* оприлюднила деякі цифри щодо діяльності Королівського університету: понад тисяча розробок на рік патентується у США (четверта частина з них – результати досліджень аспірантів), близько 250 молодих науковців захищаються щорічно.

Доктор *Карел Мудлер* (Нідерланди) із гордістю продемонстрував слайди автомобіля на сонячних батареях, що виграв гонки в Австралії серед машин

Тому, очевидно, варто започаткувати магістерські програми не лише рівня MBA, а й з менеджменту технологій, як це зроблено в Дельфтському університеті (www.tbm.tudelft.nl). Він також повідомив, що в бізнес-містечку Дельфтського університету розроблено унікальний матеріал, що використовується в аеробудуванні, та є цікаві розробки у сфері нанотехнологій, які, зокрема, дозволяють укріплювати берегову лінію від розмивання.

Доктор *Джордж Корал* (Іспанія) презентував учасникам засідання центр трансферу технологій Технічного університету Барселони та наголосив, що для його успішної роботи науковці мають іти у великі компанії, щоб донести до виробників свої ідеї. Завдяки, зокрема, і активному менеджменту доходи університету від інноваційної діяльності

Виступає *М.З. Згуровський*

Майдан і КПІ

21 листопада у приміщенні Національної технічної бібліотеки НТУУ «КПІ» ім. Г.І. Денисенка відбулося відкриття виставки «Майдан і КПІ». Ініціаторами створення цієї фотовиставки виступили студенти нашого університету, які всі ті революційні дні прожили на Майдані, у наметовому містечку: *Сергій Бонь* (ІХФ), *Ольга Гриців* (ВПІ), *Володимир Гриців* (випуск 2005 р.), *Віталій Дунаєнко* (ІФФ), *Дмитро Єгоров* (ТЕФ), *Євген Жарніков* (РТФ), *Андрій Іванов* (ТЕФ), *Олександр Козачук* (РТФ), *Дмитро Козленко* (ІФФ), *Тарас Онішук* (ФМФ), *Валентин Пирожок* (ІФФ), *Ярослав Сидорук* (РТФ), *Мирослав Ткаченко* (ТЕФ), *Сергій Юхимчук* (РТФ).

На відкритті були присутні ректор НТУУ «КПІ» академік *М.З. Згуровський*, депутат Київради *Д.Й. Андрієвський*, заступник проректора з навчальної роботи *І.В. Лісовська*, керівник управління з міжнародних зв'язків *Б.А. Циганок*, депутат райради *Р.П. Кисіль*, голова студради *М. Безуглий*, директор ВПІ *П.О. Киричок* та, зви-

чайно ж, студенти НТУУ «КПІ», без яких ця виставка не відбулася б.

М.З. Згуровський зазначив, що події листопада-грудня минулого року – важлива сторінка в історії України, і українці довели, що вони – вільні люди і не миритимуться з придушенням свободи. Студенти НТУУ «КПІ» були одними з перших, хто вийшов на Майдан захищати свій вибір, своє право голосу. І вони гідно його відстояли.

Студентам ВПІ допомагав їхній директор *П.О. Киричок*. У 25 корпусі НТУУ «КПІ», що по вул. Володимирській, «поліграфісти» могли погрітися і поїсти, там на час тих буремних подій була своєрідна штаб-квартира.

Від імені студентів, що жили в наметовому містечку, виступив *Андрій Іванов*. Він поділився враженнями про свою участь в Помаранчевій революції і запевнив, що в нього немає й тіні сумніву, що чинив правильно.

Фотографії надав профком студентів НТУУ «КПІ» та ВПІ, а красиво оформити залу допомогла студентка ВПІ *Юля Вахминцева*. 85 світлин – це 85 миттєвостей Помаранчевої революції, серед головних героїв якої стала особистість – студент КПІ.

Майя Заховайко

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Майдан і КПІ

1 Презентація Технополісу «Київська політехніка»

2 До Дня Збройних сил України

М.В. Білоусу – 75!

Міжнародна співпраця

3 Ш.Г. Горделадзе – математик, воїн, астроном

Гуртожитки: проблеми і пріоритети

4 Мистецьке «ЕХО» в КПІ

Поради лікаря

6 ГРУДНЯ – ДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Генерал-майор А.Г. Федоров з начальником інституту полковником А.І. Міночкіним

Щороку десяти випускників ВІТІ НТУУ "КПІ" поповнюють ряди ЗС України. Гарно навчені молоді офіцери сумлінно несуть службу, набувають практичних навичок та успішно застосовують здобуті в інституті знання, отримані, зокрема, від викладачів-ветеранів. Сьогоднішня розповідь про двох із них.

Генерал-майор запасу **Анатолій Григорович ФЕДОРОВ** – начальник училища зв'язку (попередника ВІТІ) з 1988 по 1992 рр. Нині – старший викладач кафедри. За переліком дат і подій, наведених нижче, – його самовіддане служіння обраній справі, професійне виконання військового обов'язку.

Народився Анатолій Федорович далекого 1934-го в Омській області, закінчив Кемеровське училище зв'язку. З 1979 р. працював заступником начальника військ зв'язку Прикарпатського військового округу, в 1980 р. був призначений на посаду начальника військ зв'язку Прибалтійського військового округу.

А вже 1984-го Анатолій Григорович обіймає посаду начальника військ зв'язку Головного командування військ південного напрямку (м. Баку). У підпорядкування Главкомату тоді входили: Північно-Кавказький, Закавказь-

кий військові округи та Туркестанський з 40-ю Армією, яка вела бойові дії в Афганістані, і Каспійською флотилією. Про ті роки генерал часо згадує – і в колі друзів-побратимів, і при зустрічах з курсантами. Молоді повинні знати, як розгорталися події, творилася історія, і не лише з підручників, а з перших уст.

"Я зовсім не шкодую, що обрав професію захисника Батьківщини, і пишаюся тим, що мої учні стали досвідченими фахівцями і командирами: близько 20 моїх колишніх підлеглих стали генералами, вони займають високі посади в Збройних силах", – говорить Анатолій Григорович і скромно заходить до навчальної аудиторії, щоб і далі виховувати майбутніх генералів для нашої Батьківщини.

Генерал-майор **Костянтин Іванович КУЛИК** – киянин, із сім'ї військово-

його було зараховано до Академії Збройних сил, він отримав освіту стратегічного рівня управління.

Нині, звільнившись із лав Збройних сил, ветеран передає свої знання та багатий життєвий досвід молодому поколінню захисників Вітчизни на посаді доцента однієї з кафедр, де викладає тактику дій загальновоєнних об'єднань та історію воєнного мистецтва. Свої заняття К.І. Кулик проводить не тільки в навчальних аудиторіях, а й в музеї Збройних сил та Великої Вітчизняної війни. Соціологічні опитування засвідчують, що після лекцій Костянтина Івановича у 93% опитаних студентів докорінно змінилося уявлення про війну взагалі, а у 71% – з'явилось розуміння подій і змінилося ставлення до відомих військових діячів. Викладач підготував для курсантів навчальний посібник про історичні події на території України в роки Великої Вітчизняної війни, а тепер готує новий – про події громадянської війни.

Напередодні свята – Дня Збройних сил України ми попросили Костянтина Івановича сказати кілька слів студентам та курсантам НТУУ "КПІ", на що він із задоволенням погодився:

"Колись президент США Франклін Рузвельт на Ялтинській конференції запропонував підняти келихи за тих, про кого ми забуваємо в мирний час і вкрай необхідних нам у воєнний – за воїнів Збройних сил. Тому вітаю всіх вас із Днем Збройних сил України. Будьте сміливими, неохитними, любіть Україну, прекрасну і неповторну, будьте готовими виконати свій обов'язок, а своєю сумлінною працею кріпите могутність нашої держави. Зі святом вас, дорогі політехніки!"

Колектив ВІТІ щиро вітає генерал-майора К.І. Кулика з 70-річчям від дня народження та бажає йому міцного здоров'я, життєвої вдачі, залишатися таким же енергійним, бадьорим, справжнього людського щастя!

Інформація відділу з гуманітарних питань ВІТІ

Генерал-майор К.І. Кулик зі своїми учнями

службовця. Цей рік для нього ювілейний: у грудні ветеран святкує своє 70-річчя. За доволу бурхливе життя він пройшов шлях від курсанта до одного з керівників загальновоєнної армії. Йому довелося командувати такою кількістю бойових машин, яка дорівнювала кількості всіх танків, що визволяли Київ у листопаді 1943 року.

Серед 67-ми найкращих офіцерів тоді ще Радянського Союзу

ВІТАЄМО!

Михайлу В'ячеславовичу Білоусу – 75!

Професору кафедри загальної фізики і фізики твердого тіла, нашому Михайлу В'ячеславовичу Білоусу виповнюється 75 років.

Більше 55 років пов'язаний Михайло В'ячеславович з Київською політехнікою. У стінах нашого університету він пройшов шлях від студента, аспіранта до доктора технічних наук, керівника великого колективу.

Майже неймовірне сполучення чуйності, уваги до людей, надзвичайної доброти і виключної працелюбності, цілеспрямованості, високої освіченості і, можливо, найважливіше – інтелігентності. Приємно працювати поруч з ним, почуватися захищеним з усіх боків.

Найбільш відомі наукові досягнення Михайла В'ячеславовича – його роботи з теорії відпусків у сталі і, зокрема, розробка схеми карбідних перетворень у процесі відпуску, розрахунок зв'язку вуглецю з дефектами кристалічної будови. Ним розроблена методика розрахунку наявності вуглецю в карбідних фазах, що має важливе прикладне і теоретичне значення.

Багато років Михайло В'ячеславович Білоус займався дослідженням фізичних властивостей тонких металевих плівок. Він організатор і науковий керівник школи згаданого напрямку в НТУУ "КПІ". Під його керівництвом створені комплексні методики із застосуванням найсучасніших методів фізичного металознавства, розроблена загальна методика розрахунку аддитивних властивостей сплавів.

Близько 200 наукових праць, два десятки підручників і монографій, 20 захищених кандидатських дисертацій і одна докторська, виконані під його безпосереднім науковим керівництвом – творчий доробок ученого за півстоліття творчої діяльності.

Більше 30 років Михайло В'ячеславович завідував кафедрою загальної фізики і фізики твердого тіла. Його педагогічний талант є загально-визнаним. Високий науковий рівень, чіткість і ясність викладу матеріалу – характерні риси його діяльності як педагога. Його люблять і шанують студенти, його люблять і поважають колеги, для яких він протягом десяти років створював надзвичайно комфортні умови праці. Роки спілкування з ним – це, без перебільшення, подарунок долі. Не всім так пощастило, як його недавнім підлеглим. Побажаємо ж йому міцного здоров'я, подальших творчих успіхів і радості від життя.

Л.Гермаш, завідувач кафедри ЗФ та ФТТ, О.Пукач, ст.викладач кафедри

Презентація Технополісу "Київська політехніка"

Закінчення. Початок на 1-й стор.

інноваційної діяльності в країні в нових ринкових умовах, дуже важливо координувати зусилля партнерів, які вже мають досвід і результати у цій сфері. Завдання, які стоять перед Технополісом "Київська політехніка", – це підготовка професійної команди, створення відповідної інфраструктури та вдалий початок діяльності. "Дуже хочеться, – поділився М.З. Згуровський, – щоб перші проекти, як передбачається, у сфері енергетики та ІТ-технологій, виявилися вдалими і дали змогу найближчим часом продемонструвати позитивні результати. На жаль, діяльність технопарків і території пріоритетного розвитку, заснована на економічних пільгах, за попередні роки не принесла відчутного наповнення бюджету та виходу на зовнішні ринки".

Технополіс "Київська політехніка", впевнений ректор університету, розвиватиметься за європейською моделлю (яка має позитивний досвід). За три роки він повинен пройти всі стадії становлення та докласти максимальних зусиль для досягнення позитивного результату. Михайло Захарович подякував іноземним гостям за співпрацю, висловив сподівання на її успішне продовження та запевнив, що НТУУ "КПІ" зробить усе необхідне задля здійснення спільного проекту.

Н.Вдовенко

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Питанням вивчення фінської мови в НТУУ "КПІ" був присвячений візит Надзвичайного і Повноважного Посла Фінляндської Республіки в Україні пані Лаури Рейніля, який відбувся 18 листопада 2005 року.

У щирій та відвертій обстановці були обговорені питання впровадження вивчення фінської мови в навчальний процес НТУУ "КПІ". Від КПІ у розмові взяли участь професор Б.А. Циганок – начальник управління міжнародних зв'язків (президент Товариства Україна-Фінляндія) та заступник декана факультету лінгвістики НТУУ "КПІ" доцент В.І. Заремба.

Інф. "КПІ"

ВІЗИТ ПОСЛА

Лекції головного спеціаліста ВА ВОІВ

У жовтні 2002 року між НТУУ "КПІ" та Всесвітньою Академією Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВА ВОІВ) було підписано угоду про співпрацю у сфері наукових досліджень та підготовку спеціалістів з питань інтелектуальної власності в Україні.

Одним із кроків реалізації зазначеної Угоди став візит у лютому 2005 р. керівника секції підготовки кадрів ВА ВОІВ доктора Чіманта Конголо, який прочитав студентам КПІ лекції про специфіку міжнародних угод щодо об'єктів промислової власності, адміністрування яких здійснює НТУУ "КПІ".

Наступним кроком став візит головного спеціаліста ВА ВОІВ Ларі Аллмана, в минулому адвоката з Лос-Анджелеса (США), який спеціалізується на захисті авторських і суміжних прав, а з 1995 року працює у ВА ВОІВ. Метою його візиту було проведення 22-23 листопада 2005 р. семінару на тему "Охорона авторських і суміжних прав" студентам ММІ та ФП, які навчаються за освітньою програмою підготовки спеціалістів з інтелектуальної власності. На семінар були запрошені колишні випускники КПІ та викладачі деяких інших ВНЗ.

Особливий інтерес викликала лекція, присвячена охороні прав у сфері цифрових технологій та мережі Інтернет. Семінар проходив досить жваво, студенти ставили пану Аллману багато питань щодо специфіки застосування норм міжнародних угод у різних країнах та, зокрема, про їх реалізацію в Україні.

На зустрічі також обговорювалось питання подальшої співпраці НТУУ "КПІ" з ВА ВОІВ. Спілкуючись з викладачами НТУУ "КПІ", Ларі Аллман привітав їх від імені директора ВА ВОІВ пана Сінджела Мпазі. Також він висловив думку про це-

Виступає Ларі Аллман

іалістів ВОІВ щодо підготовки фахівців з інтелектуальної власності на базі бакалаврату з технічних дисциплін, більш того, він зазначив, що в колах ВА ВОІВ вважають: підготовка спеціалістів з питань інтелектуальної власності повинна здійснюватися на міждисциплінарному рівні; вона має проводитися як в юридичному, так і в технічному напрямках, де є процес створення нових інноваційних рішень.

С.В. Чікін, к.т.н., доц., заступник завідувача кафедри конструювання верстатів і машин

У вересні виповнилося 100 років від дня народження проф. Шалви Георгійовича Горделадзе (завідувача кафедри математичної фізики з 1967 по 1973 рр., працював у КПІ з 1944 р. по 1973 р.).

26 жовтня на урочистому розширеному засіданні кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей ФМФ, присвяченому 100-літньому ювілею Ш.Г. Горделадзе, були присутні співробітники кафедри факультету, колеги з ГАО, студенти, почесні гості, рідні. Присутні прослухали цікаві спогади про видатного вченого, талановитого Педагога та чудового Людину. З теплими словами та своїми спогадами виступили проф. Н.О. Вірченко, проф. В.В. Булдігін (завкафедри), ст. викл. О.Г. Білий, В.П. Бруякін (син), проф. В.О. Добровольський, проф. М.М. Кухарчук, А.О. Корсунь, В.І. Ворошилов (співробітники ГАО), доц. З.П. Ордінська, доц. Б.І. Дзира, ст. викл. Е.О. Костецький, В.Г. Біла та інші.

Енергії, працьовитості, таланту, порядності та безлічі інших чеснот цієї людини, воїна, відомого вченого, талановитого організатора, педагога вистачило б на багатьох людей.

Народився Шалва Георгійович Горделадзе 18 вересня 1905 р. в грузинському селі Гурянта в сім'ї селянина. Після закінчення гуманітарного технікуму в м. Махарадзе (1922 р.) викладає математику і мріє про вищу освіту. У Тбіліському університеті він починає слухати лекції як вільний слу-

фізико-математичний факультет Тбіліського університету вступив лише в 1927 році. Після успішного закінчення університету працював науковим співробітником у Тбіліському інституті прикладної фізики, але його нестримно вабили до себе астрономічні дослідження.

У 1934 р. він вступив до аспірантури за спеціальністю "Астрономія" при Ленінградському університеті до відомого астрофізика В.А. Амбарцумяна. Разом з Амбарцумяном Горделадзе виконував роботи, присвячені важливим проблемам темних та ди-

МАТЕМАТИК, ВОЇН, АСТРОНОМ

До 100-річчя від дня народження проф. Ш.Г. Горделадзе

фузних туманностей в Галактиці. Результати цих досліджень та їхня методика здобули широке визнання астрономів усього світу та увійшли в підручники із зоряної астрономії. У 1937 р. робота Горделадзе "Исследование некоторых вопросов, связанных с явлением вспышки" була відзначена премією АН УРСР для кращих наукових робіт молодих учених. У тому ж році він успішно захистив кандидатську дисертацію, яку вчена рада Ленінградського університету, при виконанні певних організаційних моментів, рекомендувала розглядати як докторську дисертацію.

гійного, закоханого в астрономію вченого, вабить це й педагогічна робота. У 1939-1940 роках він, за сумісництвом, працює доцентом у Тбіліському університеті - викладає загальну та теоретичну астрофізику. І це бажання викладати, спілкуватися з молоддю, він проніс через усе своє життя.

У 1940 р., на запрошення Київського університету, Горделадзе переїхав до Києва працювати в Астрономічний обсерваторії КДУ на посаді заст. директора з наукової роботи. У той же час він починає читати курс лекцій з теоретичної астрофізики та

(ГАО АН УРСР), куди його запросили працювати (за сумісництвом) заст. директора. Протягом 16 років він поєднував педагогічну роботу в КПІ з успішною науковою роботою в ГАО, брав активну участь як у будівництві, так і в становленні цього молодого наукового закладу. Якраз і знадобився досвід будівництва Абастуманської обсерваторії, організації науково-дослідної роботи. Потім Горделадзе працював ученим секретарем, зав. відділу астрофізики, заст. директора з наукової роботи. За успішну творчу працю був неодноразово нагород-

ботою кафедри математичної фізики. За цей період значно зріс її кількісний склад, на кафедру прийшли молоді талановиті викладачі, розширився спектр напрямків наукової роботи. Поряд з іншими семінарами, на кафедрі під керівництвом Горделадзе почав працювати науковий семінар з астрофізики. Молоді науковці, учні Шалви Георгійовича, затамувавши подих, слухали його ґрунтовні лекції, наукові доповіді, самі включалися у науковий пошук. З'явилися друковані праці з астрофізики, доповіді на семінарах, конференціях.

Горделадзе був чудовим популяризатором науки про Всесвіт. До його більш ніж 120 наукових праць можна долучити численні науково-популярні публікації в багатьох жур-

налах, газетах, публічні виступи, а науково-популярна книжка "Планета Нептун" видавництва "Знання" отримала особливо схвальні відгуки. Горделадзе був також членом редколегії багатьох наукових і науково-популярних журналів, головою або членом спеціальних комісій при АН УРСР, працював в Астрономічному комітеті, Оргкомітеті Міжнародного геофізичного року та інших. Був головою предметної комісії з математики приймальної комісії КПІ, активно і плідно займався

методичною роботою. Написаний ним разом з Ф.П. Яремчуком та М.М. Кухарчуком "Збірник конкурсних задач з математики", не втратив своєї актуальності і сьогодні. І скрізь усю роботу він виконував на належному рівні, за що неодноразово отримував державні нагороди, подяки, грамоти КПІ, Мінвузу УРСР. Нагороджений значком "За отличные успехи в работе в области высшего образования в СССР" та іншими.

У роботі Ш.Г. Горделадзе не шкодував себе. 25 січня 1973 р. його серце не витримало і він помер прямо на робочому місці в корпусі №12 під час консультації для своїх студентів перед екзаменом.

Похований на Байковому кладовищі (м. Київ). Світла пам'ять про нього живе в нас, у душах його друзів, учнів, колег, студентів та співробітників інституту. Його любиві всі...

*В.В. Булдігін,
проф., зав. каф. мат. аналізу
та теорії ймовірностей;
О.Г. Білий, ст. викладач*

хач на філософському факультеті, але смерть батька змусила перервати навчання та шукати роботу. Працював рахівником, контролером, інспектором в Наркомпраці Грузії, не залишаючи надій вчитися далі. На

Навчаючись в аспірантурі, Горделадзе брав активну участь у будівництві та становленні нової Абастуманської обсерваторії, працював заст. директора, старшим науковим співробітником. При цьому його, енер-

спектроскопії для студентів старших курсів університету. Це був період організації та становлення кафедри оптики в КДУ, до якої активно долучився Горделадзе.

Не припиняє він і наукових досліджень, результати яких публікує в багатьох відомих наукових журналах країни та за кордоном.

У 1941 р. війна перекреслила все. Як доцент університету Горделадзе міг евакуюватися, але як справжній патріот він пішов добровольцем на фронт, був зарахований військовим топографом арtpолку. Брав участь у боях під Яблунівкою, Стежницями, Каневом. У вересні 1941 р. біля с. Малі Кручі під Пирятином його дивізія попала в оточення. Під час спроби виїти з оточення через болота, разом з іншими солдатами, пораненими, контуженими він попав у полон. Далі - табір військовополонених, примусові роботи, тяжка хвороба (сипний тиф). Коли трохи одужав, то, за сприяння підпільників, втік з табору до партизанів, разом з якими продовжував боротьбу проти фашистських загарбників на Кіровоградщині до зв'язання партизанського загону з частинами Червоної Армії наприкінці 1943 р. З того часу він брав участь у визволенні міст Знамянки та Кіровограда, за що нагороджений двома медалями "За бойові заслуги". Після демобілізації у 1944 році за станом здоров'я, його було направлено на педагогічну роботу на кафедру вищої математики Київського політехнічного інституту, з яким він уже назавжди пов'язав своє життя. Тоді ж під Києвом було розпочато будівництво Головної астрономічної обсерваторії

жаний: у 1945 р. ордененом "Трудового Червоного Прапора", в 1946 р. Премією Президії АН УРСР, в 1961 р. - медаллю "За трудову доблесть" та іншими. Його наукові досягнення та зроблені ним математичні методи для визначення маси нових зірок та їх оболонки, дослідження міжзоряного поглинання світла та особливостей просторового розподілу пилової матерії і зірок різних спектральних класів для вивчення положення і структури спіральних рукавів Галактики, роботи з фізики планет Сонячної системи отримали високу оцінку астрофізиків та фахівців з математичної фізики. У 1962 р. разом зі своїми учнями та колегами опублікував фундаментальну працю "Каталог фотографических, фотовизуальных и фотокрасных величин 22000 звезд", який було визнано одним з найточніших каталогів такого типу. У 1960 р. Горделадзе повністю переключився на наукову та педагогічну роботу в КПІ.

У 1963 р. він блискуче захистив дисертацію "Исследование некоторых характеристик звезд и диффузной материи" на здобуття вченого ступеня доктора фізико-математичних наук. Від 1963 р. Горделадзе - професор кафедри математичної фізики КПІ, а з 1967 р. - завідувач цієї кафедри.

Від 1967 р. і до кінця своїх днів проф. Горделадзе вміло керував ро-

СТУДМІСТЕЧКО

Студмістечко нашого університету є найбільшим в Україні за кількістю мешканців. Зрозуміло, що адміністрації доводиться вирішувати багато проблем, які потребують комплексного підходу. Впроважуючи певні управлінські рішення, необхідно враховувати думку самих студентів, які бачать певні проблеми зсередини. З цієї метою, на замовлення дирекції студмістечка, науково-дослідницький центр прикладної соціології "Соціоплюс" у жовтні цього року провів моніторингове дослідження побутових проблем молоді, що проживає в гуртожитках НТУУ "КПІ". До вибіркової сукупності потрапили мешканці всіх гуртожитків університету, крім сімейних та гуртожитку для іноземців. Загалом було опитано 3941 респондент, тобто майже кожен третій мешканець студмістечка, які відповіли на питання, що торкалися різних сторін умов проживання в гуртожитках.

Як показали результати опитування, однією з найгостріших проблем для студентів є стан сантехнічного обладнання мереж. Так, 31% опитаних висловили своє незадоволення, інші 35% скоріше незадоволені, ніж задоволені станом сантехніки.

Зрозуміло, що внаслідок систематичних затікань псується оздоблення місць загального користування, погіршується стан приміщень гуртожитків. Дирекція студмістечка при плануванні ремонтів на 2006 рік координативними радами гуртожитків наполягатиме на ремонтах, пов'язаних в першу чергу, з сантехнічними мережами.

Деяко краще студенти оцінюють обслуговування електромережі: 14% повністю задоволені і 39% скоріше задоволені обслуговуванням і станом електромережі, а 19% - взагалі неза-

доволені і 25% - скоріше незадоволені.

Щоб поліпшити цю ситуацію, дирекцією студмістечка заплановано ряд заходів з реконструкції та ремонту головних розподільних щитів 18, 19, та 20-го гуртожитків, де найскладніша ситуація, та перетяжку кабелю по стояках в інших гуртожитках.

Стосовно забезпечення постільною білизною, то тут майже всі студенти задоволені - 74% (повністю задоволені - 36% та скоріше задоволені - 38%), а взагалі незадоволених сту-

ГУРТОЖИТКИ: проблеми і пріоритети

дентів тільки 6%. У цьому році студмістечком закуплено м'якого інвентарю в достатній кількості, щоб повністю задовольнити потребу в ньому на наступний рік.

При аналізі відповідей на запитання щодо забезпечення меблями було виявлено, що серед 65% незадоволених студентів 33% - взагалі незадоволені, 32% скоріше незадоволені і тільки 32% - повністю або скоріше задоволені. Наступного року, як і нинішнього, студмістечко планує продовжувати оновлення меблів.

Стосовно прибирання місць загального користування картина така: 57% респондентів скоріше або повністю задоволені, а 39% - взагалі або скоріше незадоволені. Для покращення ситуації дирекція студмістечка планує у грудні цього року реформувати організацію роботи двірників.

Другий комплекс питань стосувався оцінки якості роботи адміністративного персоналу гуртожитків. Одним із головних завдань було визначення рівня розповсюдженості та форми проявів хабарництва серед завідувачів гуртожитків. Встановлено,

що 91% студентів не зустрічались із цим явищем, проте 9% - вдавалися до цього заходу. При аналізі форм проявів хабарництва з'ясувалось, що левова частка - це "індульгенція" за відпрацювання - 48%, 29% опитаних "дякували" за переселення в іншу кімнату, інші відповіді в межах похибки розподілились однаково (див. діаграму). Для боротьби з цим ганебним явищем дирекція студмістечка поряд з посиленням контролю за роботою завідувачів гуртожитків розробляє систему заходів з організації прозорості

роботи із залученням студентських рад гуртожитків. Крім того, студентам було запропоновано оцінити роботу адміністрації їхнього гуртожитку за наступними напрямками:

- культурно-виховна робота (проведення культурних заходів, попередження конфліктних ситуацій);
- господарсько-побутова робота (заміна постільної білизни, організація роботи прибиральниць та інше);
- адміністративно-організаційна робота (проведення поселення).

Отримані результати дають можливість краще координувати роботу адміністрації гуртожитків з боку дирекції студмістечка.

Непокоїть нас і низька оцінка роботи соціальних працівників-вихователів: 84% студентів жодного разу не звертались по допомогу та нічого не знають про діяльність цих фахівців, і лише 16% спілкувались з соціальними працівниками свого гуртожитку. З них 64,5% вважають, що їх проблема була повністю або частково вирішена. Цікаво те, що коли "Соціоплюс" у 2003 році про-

водив дослідження цієї проблеми (тоді інститут соціальних педагогів-вихователів тільки запроваджувався), лише 27,3% підтримали це нововведення.

Враховуючи вищевикладене, дирекцією студмістечка було вирішено виділити в окремий напрямок соціально-виховну роботу і популяризувати серед студентів діяльність соціальної допомоги шляхом підбору професійних працівників.

Серед інших питань було досліджено потребу в робочих кімнатах гуртожитків. Виявилось, що 12% опитаних постійно відвідують робочу кімнату, 42,8% - час від часу і 45,2% - зовсім не відвідують.

На питання: "Чи відвідуєте Ви студентські клуби, що розташовані на території студмістечка?" було отримано такі відповіді:

Розподіл відповідей респондентів на питання: За що Вам довелось давати хабар завідувачу гуртожитку?

- відвідую декілька разів на тиждень - 4 %;
- відвідую декілька разів на місяць - 26 %;
- відвідую декілька разів на рік - 48 %;
- ніколи не відвідую - 18 %.

Остання проблема, яку було досліджено - це питання перепускного режиму. Відповіді на питання: "Чи задоволені Ви існуючою організацією перепускної системи Вашого гуртожитку?" розподілились майже порівно: 47% студентів задоволені її роботою, 53% студентів - незадоволені.

На жаль, ситуація з правопорядком на території студмістечка є вкрай гострою, хоча адміністрація університету постійно опікується цим питанням. Зокрема, періодично присікаються спроби потрапити до

гуртожитків осіб, які мають на меті недобрі наміри. Ці та багато інших проявів ситуації з правопорядком у нашому районі, відповідальне ставлення адміністрації НТУУ "КПІ" до питання безпеки студентів унеможливує послаблення перепускного режиму сьогодні.

Слід зазначити, що інформація, отримана під час проведення соціологічного дослідження, є для дирекції студмістечка певним орієнтиром, на її основі будуть прийматися відповідні управлінські рішення, які спрямовуватимуться на покращення умов проживання студентів у гуртожитках.

*О.А. Іщенко,
директор студмістечка
НТУУ "КПІ"*

Восени галереї-клубу "ЕХО" виповнилось 5 років. Цей затишний мистецький центр існує при Інституті енергозбереження і енергоменеджменту. Його засновник та "ідеолог" – завідувач лабораторії кафедри екології Володимир Павлович Пушкін (з таким відомим гучним прізвиськом просто гріх не бути причетним до мистецтва) – розповів нам про те, з чого розпочинало "ЕХО" і для чого воно було створено взагалі.

Ще перший ректор КПІ В.Л.Кирпичов зазначив, що справжній інженер повинен бути також і художником. Взагалі ж, кожна людина має стати художником, художником своєї справи, тоді й робота – цікава, і життя веселіше. За радянських часів на стінах у навчальних корпусах КПІ було розвішано чимало монументальних картин, дипломних робіт студентів художнього інституту. Капеїшники щодня "спостерігали" естетику, щось відкладалося в пам'яті, свідомості, і, таким чином, краса йшла в маси. Зараз, на жаль, як у школах, так і у вузах дуже мало уваги приділяється духовному розвитку молоді. Учні і студенти здебільшого мають приблизне уявлення про мистецтво. Тому Володимир Павлович вирішив створити такий мистецький клуб, де б студенти КПІ мали змогу від творчих людей дізнатися більше про прекрасне.

Що ж таке "ЕХО"? Якщо розшифрувати це слово – "енергія художнього образу". Назва – не випадкова. В. Пушкін переконаний, що будь-який художній образ несе в собі певну енергію. Митцю завжди хочеться донести

десяток картин об'єднані тематичною назвою "Рибний день". На них зображені різноманітні жителі підводного царства, а спільним мотивом є ключ як символ пошуку людиною розгадки таємниць світового океану. Деякі інші роботи під загальною назвою "Ковчег Ноя" вражають своєю різноманітністю. Яких тут тільки звіряток і звірів не побачиш! Слононя, бик, верблюд, кіт... Та в роботах Володимира Пушкіна присутня не тільки декоративність і естетика, кожна з них втілює певну ідею, розкриває задум автора. На-

Володимир Пушкін

МИСТЕЦЬКЕ "ЕХО" В КПІ

приклад, на деяких картинах під назвою "Маленька людина" люди зображені зовсім невеличкими поряд з комахами.

Автор таким чином показує, що людина насправді – "не цар і Бог" на цій Землі, а така ж частина Всесвіту, як інші створіння.

Відвідувачі можуть також ознайомитися з "монументальними полотнами" Володимира Пушкіна. Це великі роботи із серйозним смисловим навантаженням. Триптих має назву "Єдинство", він присвячений вічним темам єдності й братерства трьох людських рас, незвіданим просторам космосу, таїні світового океану. Автор переконаний, що кожна робота повинна справляти враження як здалеку, так і при близькому розгляданні, тому він старанно працює над найменшими деталями. Скільки ж часу потрібно, щоб створити один такий шедевр? Митець філософськи зазначає, що потрібно три роки придумувати сюжет, ідею, й місяць, щоб фізично втілити цей задум. Для своїх робіт Володимир Павлович використовує різні матеріали, переважно природні: шкіру, мотузки, мішкочину, хутро іноді скло. Головне, щоб вони гармонійно поєднувались з деревом, не відволікали увагу і не захащували картину. Велике значення також має колір і фактура обраних матеріалів.

На традиційне журналістське запитання про плани на майбутнє і подальшу долю "ЕХО" Володимир Пушкін багатозначно посміхається. Плани грандіозні, ідей дуже багато! Для початку хотілося б вивести "ЕХО" на університетський рівень, щоб студенти всіх факультетів НТУУ "КПІ" дізнавались про мистецтво; "поширити" красу на всі аудиторії й лабораторії, щоб молодь оточували не тільки парти, стільці й прилади, але й квіти, картини; відкрити музей свого імені... А чому б і ні? Вистачило б на все часу.

До речі, Володимир Пушкін – заслужений працівник культури НТУУ "КПІ" або "заслужений культуріст", як він сам себе жартома називає. Це почесне звання він отримав після проведення минулого року його персональної виставки. "Дружить" зі студентськими роками він також і з гітарою, виконує авторські пісні, щороку бере участь в університетському конкурсі "Таланти КПІ" і, як справжній митець, не збирається зупинятися на досягнутому.

Святкування 5-річчя галереї-клубу "ЕХО", цього невеликого, але такого важливого для культурного життя КПІ свята, проходило в колі друзів. Лунали пісні, поезія, а родзинкою вечора став "танець живота" у виконанні Ганни Коляди з факультету лінгвістики під супровід справжнього народного іранського інструменту дутару.

Перша "п'ятирічка" позаду. Сподіваємося, що ще не раз організатори і гості "ЕХО" збиратимуться на святкування чергового ювілею мистецького клубу, а студенти нашого університету, завдяки цим ентузіастам, митцям і просто цікавим людям, долучатимуться до прекрасного, дізнаватимуться багато нового про мистецтво і прагнутимуть зробити своє життя естетичним і красивим.

Майя Заховайко

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

Наркоманія – це захворювання, що виникає у разі систематичного вживання речовин, які включені до списку наркотиків, та проявляється психічною та фізичною залежністю від них.

До кола споживачів наркотиків втягується досить відчутна кількість молоді та підлітків. Саме у підлітковому віці, як правило, вперше вживаються наркотичні речовини, тому дуже важливо вміти помічати та розрізнити ранні ознаки вживання наркотиків, коли проблема ще не набула хронічного характеру і значно легше піддається корекції.

Ранні ознаки вживання наркотиків характеризуються такими симптомами:

Сп'яніння після вживання.

Через 5–15 хвилин після паління виникає відчуття піднесеного настрою та приливу сил, сильний голод і спрага.

Психічний стан при сп'янінні коливається від немотивованої веселості, сміху до тривоги, страху, агресивності. Зіниці у стані сп'яніння розширені, вони блищать, шкіра бліда, сухі губи. Закінчується сп'яніння тяжким сном, апатією, слабкістю.

У перервах між прийомом наркотичних засобів на перших етапах ніяких суттєвих змін у поведінці підлітків не спостерігається. Через декілька місяців (1–2) після щоденного вживання можуть виникнути такі ознаки: псується або безпідставно змінюється настрій, безсилля змінюється дратівливістю, порушується сон (сонливість удень), з'являється головний біль, підвищується артеріальний тиск.

Ранніми ознаками вживання наркотиків, незалежно від виду наркотичної речовини, можуть бути такі зміни у поведінці, характері та фізіології підлітків:

– безпідставне зникнення з дому на досить тривалий час;

– пропуск занять у школі (університеті), зниження успішності в навчанні;

– різкі зміни у поведінці (необ'рунтована агресивність, злобність, замкнутість, зміна кола друзів, неохайність), що не були властивими раніше;

– поява брехливості, відчуженості;

– виникнення боргів;

– зникнення цінних речей та грошей з дому, крадіжки;

– втрата зацікавленості до навчання, праці, захоплень, перегляду телепередач;

– поява у підлітка таких хімічних речовин, як оцет, питна сода, перманганат калію, йод, ацетон та інші розчинники;

– знаходження у підлітків шприців, голочок, гумових жгутів, таблеток;

– поява в лексиконі підлітків нових жаргонних слів: баян, машина – шприц; колеса – таблетки; драп, план, дур, ширка – назви наркотичних речовин та ін.;

– наявність у підлітків слідів ін'єкцій у будь-яких частинах тіла, особливо на передпліччі;

– розлади сну (безсоння або надзвичайно тривалий сон);

– розлади апетиту (різке підвищення апетиту або його відсутність, прийом значної кількості солодощів, поява надзвичайної спраги).

Наявність у підлітків однієї або декількох з вищевказаних ознак не дає підстав для ствердження того, що підліток вживає наркотики, однак це повинно спонукати батьків, вчителів та близьких підлітка звернутися за консультацією до фахівців.

В.М.Шамардак, зав. студентської поліклініки

до людей своє світосприйняття, переживання, емоції. Недаремно ж, відвідуючи виставку талановитого художника, відчуваеш прилив сил, хочеться й самому щось творити (це також стосується і музики, й поезії). "ЕХО" об'єднало під своїм дахом творчих людей КПІ, небайдужих до мистецтва. Раз на місяць проводились вечори, на яких поціновувачі мистецтва із задоволенням спілкувалися, читали поезію, виконували авторські пісні...

Пізніше були організовані екскурсії для студентів ІЕЕ "Мистецька абетка", на яких молоді доступно й цікаво розповідали про основні жанри живопису, декоративно-прикладного мистецтва, показували приклади таких робіт. У лабораторії, де проводяться такі незвичні для "студентів-технарів" екскурсії, затишно і красиво, стіни прикрашають картини, скрізь дуже багато квітів, та найцікавіше – нагорі... Якщо піднятися сходами, ви потрапите до справжньої майстерні. Кімнатка невелика, але в ній стільки всього цікавого, що аж дух перехоплює! Роздивившись навколо, розумієш, що потрапив у світ фантазії митця. Улюбленим хобі Володимира Павловича вже понад 15 років є різьба по дереву, яка пізніше набула рис декоративно-прикладного мистецтва. Йому подобається експериментувати з образами тварин. Зокрема, майже

Борис Іванович Шоцький

Пішов з життя Борис Іванович Шоцький.

На кафедрі акустики й акустоелектроніки він пропрацював 50 років. Пройшов трудовий шлях від лаборанта до доцента, захистив кандидатську дисертацію, викладав ряд спеціальних дисциплін. Борис Іванович залишив по собі великий науковий спадок: він автор сотень публікацій – статей, навчальних посібників, науково-методичних розробок.

Вчений, громадянин і педагог, Борис Іванович Шоцький зробив багато не тільки для своєї кафедри. Як голова профбюро він плідно працював на благо факультету, як заступник декана по роботі з іноземними студентами, член редакційно-видавничої комісії університету та науково-методичної ради наряду з факультету "Акустотехніка" – на благо університету.

За час своєї педагогічної діяльності Борис Іванович Шоцький вивчив і виховав близько трьох тисяч студентів. Словом і справою він підтримував своїх колег-викладачів, які також училися в нього.

Співробітники кафедри акустики й акустоелектроніки висловлюють глибоке співчуття рідним і близьким Бориса Івановича і сумують разом із ними. Вічна пам'ять Борисові Івановичу Шоцькому – розумній, вимогливій і добрій людині, якої нам буде дуже не вистачати...

Друзі, колеги, студенти

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221

☎ гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ГНАТОВИЧ

Редактор
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й.БАКУН

Комп'ютерний набір
Л.М.КОТОВСЬКА

Коректор
О.А.КІЛХЕВИЧ

Ресстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня АТЗТ«Атопол»,
м. Київ, пр. Московський, 9
Тираж 1500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.